
Tripurasundari Ashtakam with meaning

సార్థం త్రిపురసుందర్యష్టకమ్

Document Information

Text title : tripurasundari aShTakaM A Hymn of worship to Goddess Tripurasundari

File name : tripurasun8mean.itx

Category : aShTaka, devii, dashamahAvidyA, shankarAchArya, devI

Location : doc_devii

Author : Adi Shankaracharya

Transliterated by : M. Giridhar

Proofread by : Giridhar and Narayanaswami

Translated by : Pallasena Narayanaswami

Latest update : December 26, 2022

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

February 2, 2024

sanskritdocuments.org

సార్థం త్రిపురసుందర్యష్టకమ్

Introduction:

“tripurasundari aShTakaM” is an octal hymn , praising Goddess tripurasundari, composed by Adi sha.nkara, in a group of eight shlokams, all set in prithvi metre consisting of 17 syllables to each line, with a yati (pause) at syllable 8 and 17. (Note that the hymn, Saundaryalahari, also has 17 letters to each line, but the poetic metre there is shikharini, which is entirely different).

The feminine noun “tripurasundari” means beauty ‘par excellence’, in the triad (tripura). The word “tripura” can be interpreted in several ways. First, The kAlIkA purANaM states that by the will of the pradhAna (the First Principle), the body of shiva became triple: the upper part became brahma, the middle, vishNu, and the lower, rudra, As these three pura’s (bodies) are in Him, shiva is called tripura, and his spouse is tripurA In this context, it is interesting to note the following. In Andhra Pradesh, about 20 kilomnetres from Kalahasthi, there is a small shiva shrine and lingam, at Gudimallam. It is believed this shiva linghaM was installed by parasurAma. The lower part bears the form of a gAndharva, the middle part, that of parasurAma with a turban, and the upper part, that of shiva lingam. Under a curse, once brahma became a gAndharwa, by name CitrasEna. Therefore, the lower part could be brahma, and the middle one vishNu, since parasurama is an avatAraM of vishNu. This fact is mentioned in the Tamil book: “Jagadguruvin Upadeshangal” (Appendix, page 23, 1957). Tripura has another meaning: The dEvi’s mantra consists of three syllables; the pa nchadashAkShari mantraM is composed of three peaks (kUTa), namely vAgbhatakUTa, kAmarAja kUTa, and shakta kUTa. The nADis (nerves currents) where she resides are three: sushumna, pingaLa, and ida). Her shaktis are three, ichcha, kriya, and GYAna. Now, to the actual hymn:

అథ త్రిపురసుందరీ అష్టకమ్ ।
కదమ్బవనచారిణీం మునికదమ్బకాదమ్బినీం
నితమ్బజిత భూధరాం సురనితమ్బినీసేవితామ్ ।

నవామ్బురుహలోచనామభినవామ్బుదశ్యామలాం
త్రిలోచనకుటుమ్పినీం త్రిపురసున్దరీమాశ్రయే ॥ ౧॥

కదమ్బవనవాసినీం కనకవల్లకీధారిణీం
మహార్హమణిహారిణీం ముఖసముల్లసద్వారుణీమ్ ।
దయావిభవకారిణీం విశదలోచనీం చారిణీం (దయితపార్శ్వసజ్ఞాపరిణీం)
త్రిలోచనకుటుమ్పినీం త్రిపురసున్దరీమాశ్రయే ॥ ౨॥

కదమ్బవనశాలయా కుచభరోల్లసన్మాలయా
కుచోపమితలయా గురుకృపాలసద్వేలయా ।
మదారుణకపోలయా మధురగీతవాచాలయా
కయాఽపి ఘననీలయా కవచితా వయం లీలయా ॥ ౩॥

కదమ్బవనమధ్యగాం కనకమణ్డలోపస్థితాం
షడమ్బురుహవాసినీం సతతసిద్ధసౌదామినీమ్ ।
విడమ్పితజపారుచిం వికచచంద్రచూడామణీం
త్రిలోచనకుటుమ్పినీం త్రిపురసున్దరీమాశ్రయే ॥ ౪॥

కుచాఞ్చితవిపఞ్చికాం కుటిలకున్తలాలంకృతాం
కుశేశయనివాసినీం కుటిలచిత్తవిద్వేషిణీమ్ ।
మదారుణవిలోచనాం మనసిజారిసంమోహినీం
మతఙ్గమునికన్యకాం మధురభాషిణీమాశ్రయే ॥ ౫॥

స్మరప్రథమపుష్పిణీం రుధిరబిన్దనీలామ్బరాం
గృహీతమధుపాత్రికాం మదవిఘ్నూర్ణనేత్రాఞ్చలామ్ ।
ఘనస్తనభరోన్నతాం గలితచూలికాం శ్యామలాం
త్రిలోచనకుటుంబినీం త్రిపురసున్దరీమాశ్రయే ॥ ౬॥

సకుఙ్కుమవిలేపనామలకమంబికస్తూరికాం
సమన్దహసితేక్షణాం సశరచాపపాశాఙ్కుశామ్ ।
అశేషజనమోహినీమరుణమాల్య భూషామ్బరాం
జపాకుసుమభాసురాం జపవిధౌ స్మరామ్యమ్బికామ్ ॥ ౭॥

పురన్దరపురన్ధికా చికురబన్ధనైరంధ్రికాం
పితామహపతివ్రతా పుటపటీరచర్చారతామ్ ।
ముకున్దరమణీమణీలసదలజ్జ్కయాకారిణీం
భజామి భువనాంబికాం సురవధూటికాచేటికామ్ ॥ ౮॥

॥ ఇతి శ్రీమద్ శంకరాచార్యవిరచితం
త్రిపురసున్దర్యష్టకం సమాప్తమ్ ॥
కదమ్బవనవాసినీ స్తోత్రమ్ చ

సార్థం త్రిపురసుందర్యష్టకమ్

॥ అథ త్రిపురసుందరీ అష్టకమ్ ॥

కదమ్బవనచారిణీం మునికదమ్బకాదమ్బినీం
నితమ్బజితభూధరాం సురనితమ్బినీనేవితామ్ ।
నవామ్బురుహలోచనాం అభినవామ్బుదశ్యామలాం
త్రిలోచనకుటుమ్బినీం త్రిపురసుందరీమాశ్రయే ॥ ౧ ॥

Meaning

అహం : I;

త్రిపురసుందరీం : (in/to) Goddess tripurasundari;

ఆశ్రయే : seek shelter in (pay obeisance to).

The remaining phrases are adjectives that qualify the accusative noun (dvitīyā vibhakti) “tripurasundarīm”;

కదమ్బ వన చారిణీం : who is roaming in the kadamba forest.

Kadamba is a kind of tree (Nauclea cadamba). It is said to put forth orange coloured fragrant buds at the roaring of thunder clouds. A withered relic of the kadamba tree is still preserved in the precincts of the Madurai Meenakshi temple. Here, kadamba forest stands for the universe which devi permeates. ముని కదమ్బ కాదమ్బినీం : a galaxy of clouds to the galaxy of rishis (sages). Just as the bank of clouds quenches the thirst of the earthly beings, so does tripurasundari quench the spiritual thirst of the munis (sages).

నితమ్బ : hip;

జిత భూధరాం : conquering (excelling) the mountains (whose hip excels the mountain);

సుర నితమ్బినీ నేవితాం : who is served by celestial damsels;

నవాంబురుహ తోచనాం : whoes eyes resemble fresh lotus;

అభినవాంబుద శ్యామలాం : who is swarthy like the newly formed nimbus.

త్రితోచనకుటుమ్బినీం : who belongs to the family of the three-eyed one (Lord shiva);

కదమ్బవనవాసినీం కనకవల్లకీధారిణీం

మహార్హమణిహారిణీం ముఖసముల్లసద్వారుణీమ్ ।

దయావిభవకారిణీం విశదతోచనీం చారిణీం (దయితపార్శ్వసజ్జాచారిణీం)

త్రితోచనకుటుమ్బినీం త్రిపురసుందరీమాశ్రయే ॥ ౨॥

Meaning:

(అహమ్) త్రిపురసుందరీం ఆశ్రయే : (as in the above shlokaM);

కదమ్బ వన వాసినీం : (as in shlokaM 1);

కనక వల్లకీ ధారిణీం : who holds a golden VINa;

మహార్హ మణి హారిణీం : who wears a garland of precious gems;

ముఖ సముల్లసద్ వారిణీం : whose face glows deeply with ambrosia;

దయావిభవ కారిణీం : bestowing prosperity through mercy;

విశద తోచనీం : clear eyed;

చారిణీం : wandering.

(దయితపార్శ్వసజ్జాచారిణీం who walks by the side of her loving consort

కదమ్బవనశాలయా కుచమరోల్లసన్మాలయా

కుచోపమితైలయా గురుకృపాలసద్వైలయా ।

మదారుణకపోలయా మధురగీతవాచాలయా

కయాఽపి ఘననీలయా కవచితా వయం లీలయా ॥ ౩॥

Meaning:

వయం : we;

లీలయా : by her inscrutable play;

కవచితా : (we) are arrayed in panoply.

the remaining phrases qualify the noun “IlayA”;

కదమ్బవన శాలయా : by her abode in the kadamba forest (meaning here, the entire universe);

కుచమరోల్లసన్ మాలయా : by the garland gracing her massive bosoms;

కుచోపమిత శైలయా : by her bosoms rivalling the mountains

(represents her cosmic motherhood, and eagerness to nourish the entire world).

గురుకృపాలసద్ వేలయా : by splendid flow of Her Grace;

మదారుణ కపోలయా : with cheeks ruddied by wine;

మధురగీత వాచాలయా : by her melodious musical voice;

కయాపి ఘన నీలయా : by her cloud-like blue.

కదమ్బవనమధ్యగాం కనకమణ్డలోపస్థితాం
షడమ్బురుహవాసినీం సతతసిద్ధసౌధామినీమ్ ।
విడమ్భితజపారుచిం వికచచంద్రచూడామణీం
త్రిలోచనకుటుమ్భినీం త్రిపురసుందరీమాశ్రయే ॥ ౪ ॥

Meaning:

(అహమ్) త్రిపురసుందరీం ఆశ్రయే : (as in shloka 1);

కదమ్బ వన మధ్యగాం : who is in the midst of kadamba forest;

కనక మణ్డలోపస్థితాం : seated on the golden disc;

షడమ్బురుహ వాసినీం : who resides in six lotus flowers;

సతత సిద్ధ సౌధామినీం : a lightning to the constant siddhas;

విడమ్భిత జపా రుచిం : splendorously mocking the scarlet (red)

Hibiscous flower;

వికచ చంద్ర చూడామణీం : with cloudless moon for her

crest jewel;

త్రిలోచన కుటుమ్భినీం : (as in shloka 1).

కుచాఞ్చితవిపఞ్చికాం కుటీలకున్దలాలఙ్కృతాం
కుశేశయనివాసినీం కుటీలచిత్రవిద్వేషిణీమ్ ।
మదారుణవిలోచనాం మనసిజారిసంమోహినీం
మతఙ్గమునికన్యకాం మధురభాషిణీమాశ్రయే ॥ ౫ ॥

Meaning:

(ఆహం) : I;

ఆశ్రయే : seek shelter in (Her, who is);

కువాఞ్చిత విపఞ్చికాం : with a Vina gracing her bosom;

కుటిల కున్తలాలఙ్కృతాం : adorned with curly tresses of hair;

కుశేసయ నివాసినీం : residing in lotus;

కుటిల చిత్త విద్వేషిణీం : scorning the evil-minded ones;

మదాఱుణ విలోచనాం : reddish eyed from nectar;

మనసిజారి సమ్మోహినీం : captivating the enemy of Cupid (shiva);

మతఙ్గ ముని కన్యకాం : daughter of sage matanga;

మధుర భాషిణీం : mellifluously conversing.

స్మరేత్ప్రథమపుష్పిణీం రుధిరబిన్దనీలామ్బరాం

గృహీతమధుపాత్రికాం మదవిఘూర్ణనేత్రాఙ్కృతామ్ ।

ఘనస్తనభరోన్నతాం గలితచూలికాం శ్యామలాం

త్రిలోచనకుటుమ్బినీం త్రిపురసుందరీమాశ్రయే ॥ ౬ ॥

Meaning:

(అహమ్) త్రిపురసుందరీం ఆశ్రయే : (as in shlokam 1);

స్మరేత్ ప్రథమ పుష్పిణీం : should remember the first flower of manmatha (Cupid);

రుధిర బిన్ద నీలామ్బరాం : clad in blue garments spotted

sanguine (red);

గృహీత మధు పాత్రికాం : holding a bowl of wine;

మద విఘూర్ణ నేత్రాఙ్కృతాం : eyes rolling because of inebriation;

ఘన స్తన భరోన్నతాం : close set with high and heavy bosom;

గలిత చూలికాం : with locks dishevelled;

శ్యామ్లాం : swarthy one;

త్రిలోచన కుటుమ్బినీం : (as in shlokaM 1).

సకుఙ్కుమవిలేపనాం అలకచమ్బికస్తూరికాం

సమన్దహసితేక్షణాం సశరచాపపాశాఙ్కృతామ్ ।

అశేషజనమోహినీం అరుణమాల్యభూషామ్బరాం

జపాకుసుమభాసురాం జపవిధౌ స్మరామ్యమ్బికామ్ ॥ ౭ ॥

Meaning:

(అహం) : I;

అమ్మికాం : ambikA Mother (dvitIya vibhakti);

జపవిధౌ : in (during) Japa (meditation);

స్మరామి : remember;

The remaining phrases qualify the noun: ambikAM;;

స కుఙ్కుమ విలేపనాం : smeared with vermillion;

అలక చుమ్మి కస్తూరికాం : forelocks grazing the dot of musk;

స మన్ద హాసితేక్షణాం : with looks soft and smiling;

స శర చాప పాశాఙ్కశాం : bearing arrows, bow, snare and goad;

అశేష జన మోహినీం : deluding the entire people;

అరుణ మాల్య భూశామ్బరాం : wearing (decorating her body with) red garments;

జపాకుసుమ భాసురాం : shining with the japa flower

NOTE: This particular shlokaM is considered very sacred, and it is included in the “dhyAna shlokaM” segment of both lalitA sahasranAmA, as well as lalitA trishati.

పురన్దరపురస్థికా చికురబన్ధనైరస్థికాం

పితామహపతివ్రతా పటుపటీరచ్చరతామ్ ।

ముకున్దరమణీమణీం లసదలక్ష్మీయాకారిణీం

భజామి భువనాంబికాం సురవధూటికాచేటికామ్ ॥ ౮ ॥

Meaning:

(అహం) : I;

భువనామ్మికాం : mother of the entire world (dvitIya vibhakti);

భజామి : worship (salute) The remaining words qualify the noun “ambikAM”;

పురన్దర పురస్థికా : ruling over the entire srI puraM;

చికుర బన్ధనైరస్థికాం : who has the dwellers of Indra’s city serving her as maids who braid and decorate her hair.

పితామహ పతివ్రతా : consort of Lord brahma;

పట పటీర చర్చా రతాం : skilful for anointing sandal paste;
ముకుంద రమణీ మనీం : gem of vishNu's spouse;
లసద్ అలక్ష్మియా కారిణీం : adorning with lustrous gems;
సురవధూటికా చేటికాం : having heavenly damsels for servant maids.
॥ ఇతి త్రిపురసుందర్యష్టకం సమ్పూర్ణమ్ ॥

Thus ends the octal hymn on Tripurasundai

Encoded and meanings by Swami Pallasena swami@math.mun.ca

——
Tripurasundari Ashtakam with meaning
pdf was typeset on February 2, 2024
——

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

